

NEUVOSTOVALIAN POLITIIKKA KANSALLISUUSKYSYMYKSESSÄ VENÄJÄLLÄ

Kolme vuotta vallankumousta ja kansalaissotaa Venäjällä on osoittanut, että ilman keskus-Venäjän ja reunamaiden välistä keskinäistä tukea vallankumouksen voitto ja Venäjän vapautuminen imperialismin kynsistä on mahdotonta. Keskus-Venäjä, tämä maailman vallankumouksen ahjo, ei voi pysyä kauan pystyssä ilman reunamaiden apua, joissa on runsaasti raaka- ja polttoaineita sekä elintarvikkeita. Venäjän reunamaat ovat vuorostaan tuomitut kiertämättömään imperialistiseen orjuuteen ilman kehittyneemmän keskus-Venäjän valtiollista, sotilaallista ja organisatorista apua. Jos pitää paikkansa väittämä, että kehittyneempi proletaarinen Länsi ei voi tehdä loppua maailman porvaristosta ilman vähemmän kehittyneen, mutta raaka- ja polttoaineista rikkaan talonpoikaisen Idän tukea, niin yhtä paikkansa pitävä on toinen väittämä, että kehittyneempi keskus-Venäjä ei voi viedä vallankumouksen asiaa päätökseen ilman vähemmän kehittyneen, mutta välttämättömistä ainevaroista rikkaiden Venäjän reunamaiden tukea.

Tämän seikan Entente huomioi epäilemättä heti Neuvostohallituksen ilmaantumisen ensi päivinä, jol-

loin se (Entente) toteutti keskus-Venäjän taloudellisen saarron suunnitelmaa irrottamalla siitä kaikkein tärkeimpiä reunamaita. Myöhemmin Venäjän taloudellisen saarron suunnitelma on ollut muuttumattomana perustana Ententen kaikissa sotaretkissä Venäjää vastaan, vuodesta 1918 aina vuoteen 1920, siihen lukien sen nykyiset vehkeilyt Ukrainassa, Azerbaidzhanissa ja Turkestanissa.

Sitä suuremman merkityksen saa Venäjän keskiosan ja reunamaiden välisen lujan liiton turvaaminen.

Tästä johtuu sellaisten määrättyjen suhteiden ja määrättyjen yhteyksien pystyttämisen välttämättömyys Venäjän keskiosan ja reunamaiden välille, jotka turvaavat kiinteän ja murtumattoman liiton niiden kesken.

Mutta minkälaisia tulee olla näiden suhteiden, minkälaisiin muotoihin niiden on valauduttava?

Toisin sanoen: minkälaista on Neuvostovallan politiikka kansallisuuskysymyksessä Venäjällä?

Reunamaiden Venäjästä eroamisen vaatimus keskiosan ja reunamaiden välisten suhteiden muotona on hylättävä ei vain siksi, että se on ristiriidassa itsen kysymyksen asettamisen kanssa, joka koskee keskiosan ja reunamaiden välisen liiton pystyttämistä, vaan ennen kaikkea siksi, että se on perinpohjin ristiriidassa niin keskiosan kuin reunamaidenkin kansanjoukkojen etujen kanssa. Puhumattakaan siitä, että reunamaiden eroaminen horjuttaisi Lännen ja Idän vapausliikettä innoittavan keskus-Venäjän vallankumouksellista mahtia, eronneet reunamaat itse joutuisivat kiertämättä kansainvälisen imperialismin orjuuteen. Ei tarvitse muuta kuin katsahtaa Venäjästä

eronneisiin Gruusiaan, Armeniaan, Puolaan, Suomeen y.m., joilla on säilynyt vain näennäinen riippumattomuus, mutta jotka tosiasiaassa ovat muuttuneet Ententen ehdottomiksi vasalleiksi, ei tarvitse muuta kuin palauttaa mieleensä Ukrainan ja Azerbaidzhanin äskettäinen tapaus, jolloin ensinmainitun ryöväsi saksalainen pääoma ja toisen Entente, jotta käsittäisi reunamaiden eroamisvaatimuksen koko vastavallankumouksellisuuden nykyisissä kansainvälisissä oloissa. Proletaarisen Venäjän ja imperialistisen Ententen välillä kiihtyvän ankaran taistelun tilanteessa reunamailla on vain kaksi ulospääsyä:

joko yhdessä Venäjän kanssa, ja silloin — reunamaiden työtätekevien joukkojen vapautuminen imperialistisesta sorrosta;

tahi yhdessä Ententen kanssa, ja silloin — kiertämätön imperialistinen ies.

Kolmatta ulospääsyä ei ole.

Niinsanottujen riippumattomien Gruusian, Armenian, Puolan, Suomen y.m. niinsanottu riippumattomuus on vain pettävää näennäisyyttä, joka verhoaa näiden luvallanne sanoen valtioiden täydellistä riippuvaisuutta imperialistien tuosta tai tästä ryhmästä.

Venäjän reunamailla, niissä asuvilla kansakunnilla ja heimoilla, niin kuin kaikilla muillakin kansakunnilla, on tietenkin eittämätön oikeus erota Venäjästä, ja jos jonkin kansakunnan enemmistö päättäisi erota Venäjästä, kuten Suomi teki vuonna 1917, niin Venäjän täytyisi luultavasti todeta tapahtunut ja hyväksyä eroaminen. Mutta tässä ei ole kysymys kansakuntien oikeuksista, jotka ovat kiistämättömiä, vaan sekä keskiosan että reunamaiden

kansanjoukkojen eduista, kysymys on sen agitation luonteesta, joka (luonne) johtuu näistä eduista ja jota (agitatiota) meidän puolueemme on velvollinen harjoittamaan, jos se (puolue) ei halua kieltää itseään, jos se haluaa vaikuttaa kansallisuuksien työtätekevien joukkojen tahtoon määrättyyn suuntaan. Ja kansanjoukkojen edut osoittavat, että vallankumouksen nykyisessä vaiheessa reunamaiden eroamisen vaatimus on syvästi vastavallankumouksellinen.

Samoin on myöskin hylättävä niinsanottu kansallinen kulttuuriautonomia Venäjän keskiosan ja reunamaiden välisen liiton muotona. Itävalta-Unkarin (kansallisen kulttuuriautonomian kotimaan) käytäntö viimeisten kymmenen vuoden aikana on osoittanut kansallisen kulttuuriautonomian kokonaan kestäättömäksi ja elinkyvyttömäksi monikansaisen valtion kansallisuuksien työtätekevien joukkojen välisen liiton muotona. Springer ja Bauer, nuo kansallisen kulttuuriautonomian luojat, jotka nyt istuvat viisaan kansallisuusohjelmansa säretyn kaukalon ääressä, ovat siitä elävänä todistuksena. Vihdoin, kansallisen kulttuuriautonomian julistajan Venäjällä, aikoinaan kuulun Bundin, oli pakko äskettäin virallisesti tunnustaa kansallisen kulttuuriautonomian tarpeettomuus ja sanoa avoimesti, että:

„Kapitalistisen järjestelmän puitteissa asetettu kansallisen kulttuuriautonomian vaatimus menettää merkityksensä sosialistisen vallankumouksen oloissa“ (kts. „Bundin XII konferenssi“ s. 21, 1920).

Jää jällelle erikoisten elämäntapojensa ja kansallisen kokoonpanonsa puolesta erilaisten reunamaiden

alueautonomia, joka on keskiosan ja reunamaiden välisen liiton ainoa tarkoituksenmukainen muoto, autonomia, jonka tehtävänä on yhdistää Venäjän reunamaat keskiosan kanssa federatiivisen yhteyden siteillä. Siis se sama neuvostoautonomia, jonka Neuvostovalta julisti heti ensimmäisinä päivinä maailmaan ilmaannuttuaan ja jota toteutetaan nykyään reunamaissa hallinnollisten kommuunien ja autonomisten neuvostotasavaltojen muodossa.

Neuvostoautonomia ei ole jotain jähmettynyttä ja kerta kaikkiaan määrättyä, vaan se sallii kehityksensä mitä moninaisimpia muotoja ja asteita. Suppeasta, hallinnollisesta autonomiasta (Volganvarren saksalaiset, tshuvashit, karjalaiset) se siirtyy laajempaan, valtiolliseen autonomiaan (bashkiirit, Volganvarren tataarit, kirgiisit), laajasta, valtiollisesta autonomiasta sen vieläkin laajempaan muotoon (Ukraina, Turkestan), ja vihdoin autonomian ukrainalaisesta tyypistä autonomian korkeimpaan muotoon, sopimussuhteisiin (Azerbaidzhan). Tämä neuvostoautonomian joustavuus on sen parhaita ominaisuuksia, sillä se (joustavuus) tekee mahdolliseksi huomioida Venäjän reunamaiden koko moninaisuuden, jotka ovat mitä erilaisimmalla kulttuuri- ja taloudellisen kehityksen asteella. Kolme vuotta neuvostovallan politiikkaa kansallisuuskysymyksessä Venäjällä osoittaa, että toteuttaessaan neuvostoautonomiata sen erilaisissa muodoissa Neuvostovalta on oikealla tiellä, sillä vain sellaisen politiikan ansiosta se on onnistunut raivaamaan itselleen tien Venäjän reunamaiden mitä syrjäisimmille seuduille, nostamaan poliittiseen elämään mitä takapajuisimmat ja kansallisessa suhteessa mitä kirjavimmat joukot,

yhdistämään nämä joukot keskiosan kanssa mitä erilaisimmin yhdyssitein, — se on ollut sellainen tehtävä, jota yksikään hallitus maailmassa ei ole ratkaissut eikä edes ole asettanutkaan itselleen (ovat pelänneet asettaa!). Venäjän hallinnollista jakoa neuvostoautonomian perustalla ei ole vielä suoritettu loppuun, pohjoiskaukaasialaiset, kalmukit, tsheremissit, votjakit, burjatit y.m. odottavat vielä kysymyksen ratkaisua, mutta saakoonpa tulevan Venäjän hallinnollinen kartta minkälaisen muodon hyvänsä ja olkootpa puutteellisuudet tällä alalla minkälaisia tahansa — ja eräitä puutteellisuuksia on todella ollut, — niin on tunnustettava, että suorittaessaan hallinnollisen jaon alueautonomian perustalla Venäjä on ottanut mitä suurimman askeleen eteenpäin reunamaiden yhdistämiseksi proletaarisen keskiosan ympärille, hallitustavallan tekemiseksi läheisemmäksi reunamaiden laajoille kansanjoukoille.

Mutta neuvostoautonomian tämän tai tuon muodon julistaminen, vastaavien dekreettien ja päätösten julkaiseminen, vieläpä reunamaiden hallitusten muodostaminen autonomisten tasavaltain kansankomissaarien alueneuvostojen muodossa ei ole likimainkaan riittävää reunamaiden ja keskiosan välisen liiton lujittamiseksi. Tämän liiton lujittamiseksi on ennen kaikkea hävitettävä se reunamaiden vieraantuneisuus ja sulkeutuneisuus, se patriarkaalisuus ja sivistyksen puute, se epäluottamus keskiosaa kohtaan, mitä reunamaihin on jäänyt tsarismmin petomaisen politiikan perintönä. Tsarismi kehitti tarkoituksellisesti reunamaissa patriarkaalis-feodaalista sortoa pitääkseen joukot orjuudessa ja pimeydessä. Tsarismi asutti tarkoi-

tuksellisesti reunamaiden parhaat kolkat kolonisaattoriaineiksilla tunkeakseen paikalliset kansalliset joukot huonoimmille seuduille ja kiihdyttääkseen kansallista eripuraisuutta. Tsarismi ahdisteli ja toisinaan suorastaan lakkautti paikallisia kouluja, teattereita ja valistuslaitoksia pitääkseen joukot pimeydessä. Tsarismi tukahdutti paikallisen väestön parhaiden ihmisten kaiken aloitteellisuuden. Vihdoin tsarismi tukahdutti reunamaiden kansanjoukkojen kaikenlaisen aktiivisuuden. Tällä kaikella tsarismi synnytti paikallisten kansallisten joukkojen keskuudessa mitä syvimmän epäluottamuksen kaikkea venäläistä kohtaan, mikä toisinaan kasvoi vihamieliseksi suhteeksi. Keskus-Venäjän ja reunamaiden välisen liiton lujittamiseksi on hävitettävä tämä epäluottamus, on luotava keskinäisen ymmärtämyksen ja veljellisen luottamuksen ilmapiiri. Mutta epäluottamuksen hävittämiseksi on ennen kaikkea autettava reunamaiden kansanjoukkoja vapautumaan feodaalis-patriarkaalisen ikeen jätteistä, on poistettava — poistettava teoissa eikä vain sanoissa — kolonisaattoriainesten kaikki ja kaikenlaiset etuoikeudet, on tehtävä kansanjoukot osallisiksi vallankumouksen aineellisista antimista.

Lyhyemmin sanoen: on todistettava joukoille, että proletaarinen keskus-Venäjä puolustaa niiden ja vain niiden etuja, ja se on todistettava ei vain pelkillä kolonisaattoreja ja porvarillisia natsionalisteja vastaan kohdistetuilla pakkotoimenpiteillä, jotka usein ovat joukoille aivan käsittämättömiä, vaan ennen kaikkea johdonmukaisella ja harkitulla talouspolitiikalla.

Kaikille on tunnettu liberaalien vaatimus yleisestä oppivelvollisuudesta. Kommunistit reunamaissa eivät

saa olla oikeammalla kuin liberaalit, heidän on toteutettava siellä yleinen opetus, jos he haluavat poistaa kansan pimeyden, jos he haluavat lähentää henkisesti Venäjän keskiosan ja reunamaat toistensa kanssa. Mutta sitä varten on kehitettävä paikallista kansallista koulua, kansallista teatteria, kansallisia valistuslaitoksia, kohotettava reunamaiden kansanjoukkojen kulttuuritasoa, sillä tuskinpa tarvinnee todistella sitä, että sivistymättömyys ja pimeys ovat Neuvostovallan pahimpia vihollisia. Emme tiedä, miten menestyksellisesti meidän tähän suuntaan käyvä työmme yleensä edistyy, mutta meille tiedoitetaan, että eräässä tärkeimmistä reunamaista paikallinen Valistusasiain Kansankomissariaatti käyttää varoistaan vain 10% paikalliseen kouluun. Jos se on totta, niin pitää tunnustaa, että tällä alalla me ikäväksemme emme ole päässeet kovinkaan pitkälle „vanhaan komentoon“ verraten.

Neuvostovaltaa ei saa pitää kansasta irrallisena valtana, — päinvastoin, se on laatuaan ainoa valta, joka on lähtöisin venäläisistä kansanjoukoista ja on niille oma ja läheinen. Tämä muuten onkin selityksenä sille ennenkuulumattomalle voimalle ja kimmoisudelle, jota Neuvostovalta tavallisesti ilmaisee kriittisinä hetkinä.

On välttämätöntä, että Neuvostovalta tulisi yhtä omaksi ja läheiseksi Venäjän reunamaidenkin kansanjoukoille. Mutta tullakseen niille omaksi Neuvostovaltan on ennen kaikkea tultava niille ymmärrettäväksi. Siksi on välttämätöntä, että kaikki neuvostoelimet reunamaissa, oikeuslaitos, hallintolaitos, talouselimet, välittömän vallan elimet (ja myöskin puolue-elimet)

muodostettaisiin mikäli mahdollista paikallisista ihmisistä, jotka tuntevat paikallisen väestön elämän, luonteen, tavat ja kielen, ja että näihin laitoksiin saataisiin mukaan paikallisten kansanjoukkojen kaikki parhaat ihmiset, että paikalliset työtätekevät joukot saataisiin mukaan maan hallinnon kaikille aloille, lukien niihin myöskin sotaväenosastot, jotta joukot näkisivät, että Neuvostovalta ja sen elimet ovat niiden omien ponnistusten tulosta ja niiden toiveiden olemnoituma. Vain tällä tavalla voidaan joukkojen ja vallan välillä saada aikaan murtumaton henkinen yhteys, vain tällä tavalla Neuvostovalta voidaan tehdä ymmärrettäväksi ja läheiseksi reunamaiden työtätekeville joukoille.

Eräät toverit pitävät Venäjän autonomisia tasavaltoja ja yleensä neuvostoautonomiia väliaikaisena, joskin välttämättömänä pahana, jota ei ole voitu olla sallimatta eräiden asianhaarojen vuoksi, mutta jota vastaan on taisteltava, jotta se voitaisiin ajanoloon poistaa. Tuskinpa on tarpeen todistella, että tuo katsantokanta on perinjuurin väärä ja että sillä ei missään tapauksessa ole mitään yhteistä Neuvostovallan kansallisuuspolitiikan kanssa. Neuvostoautonomiia ei saa käsittää joksikin abstraktiseksi ja keksityksi, sitä vähemmin sitä voidaan pitää pelkkänä julistusluontoisena lupauksena. Neuvostoautonomia on reunamaiden ja keskus-Venäjän yhdistämisen mitä realisin ja konkreettisin muoto. Kukaan ei ryhdy väittämään sitä vastaan, että Ukraina, Azerbaidzhan, Turkستان, Kirgiisia, Bashkiiria, Tataria ja muut reunamaat, kun ne kerran pyrkivät kansanjoukkojen kulttuurin ja aineellisen elämän kukoistukseen, eivät voi tulla

toimeen ilman äidinkielistä koulua, ilman oikeuslaitosta, hallintolaitosta ja vallan elimiä, jotka on muodostettu pääasiassa paikallisesta väestä. Enemmänkin, näiden alueiden todellinen neuvostoiminen, niiden tekeminen neuvostomaiksi, jotka ovat kiinteästi yhdistetyt keskus-Venäjän kanssa yhdeksi valtiolliseksi kokonaisuudeksi, on mahdoton ilman äidinkiellisen koulun laajaa järjestämistä, ilman oikeuslaitoksen, hallintolaitoksen, vallan elimien y.m. muodostamista ihmisistä, jotka tuntevat väestön elämän ja kielen. Mutta koulun, oikeuslaitoksen, hallintolaitoksen ja vallan elinten järjestäminen äidinkielellä — se juuri merkitseekin neuvostoautonomian toteuttamista käytännössä, sillä neuvostoautonomia ei ole mitään muuta kuin kaikkien näiden laitosten summa, jotka on puettu ukrainalaiseen, turkestanilaiseen, kirgiisialaiseen j.n.e. muotoon.

Kuinka voidaan tämän jälkeen puhua vakavasti neuvostoautonomian kestämyydestä, taistelun välttämättömyydestä sitä vastaan y.m.?

Jompikumpi:

Joko ukrainan, azerbaidzhanin, kirgiisian, uzbekian, bashkiirian ja muut kielet ovat todellinen realisuus, jolloin näillä alueilla on siis ehdottoman välttämätöntä kehittää äidinkielistä koulua sekä paikallisesta väestä muodostettua oikeuslaitosta, hallintolaitosta ja vallan elimiä, ja silloin — neuvostoautonomia on toteutettava näillä alueilla loppuun saakka ja ilman varauksia;

taikka ukrainan, azerbaidzhanin ja muut kielet ovat perätöntä keksintöä, ja äidinkiellisiä kouluja ja muita laitoksia ei siis tarvita, ja silloin — neuvostoautonomia on viskattava pois tarpeettomana romuna.

Kolmannen tien etsiminen on asiantuntemattomuuden tai ikävän väärinkäsityksen seurausta.

Eräs neuvostoautonomian toteuttamisen tiellä olevista vakavista esteistä on suuri puute paikallisista sivistyneistövoimista reunamaissa, instruktöörin puute poikkeuksetta kaikilla neuvosto- ja puoluejärjestöaloilla. Tämä puute ei voi olla jarruttamatta niin valistustyötä kuin myöskin vallankumouksellista rakennustyötä reunamaissa. Ja juuri sen vuoksi olisi typerää ja asialle vahingollista sysätä luotaa näitä muutenkin vähälukuisia paikallisen sivistyneistön ryhmiä, jotka mahdollisesti haluaisivatkin palvella kansanjoukkoja, mutta eivät voi sitä tehdä ehkä siksi, että ei-kommunisteina he luulevat olevansa epäluottamuksen ilmapiirin ympäröimiä ja pelkäävät mahdollisia pakkotoimenpiteitä. Näihin ryhmiin nähden voidaan menestyksellä soveltaa niiden neuvostotyöhön mukauttamisen politiikkaa, politiikkaa, jonka tarkoituksena on niiden vähitellen neuvostoiminen vetämällä ne teollisuus-, maatalous-, elintarvike- ja muiden alojen toimiin. Sillä tuskinpa voidaan väittää, että nämä sivistyneistöryhmät olisivat vähemmän luotettavia kuin esimerkiksi ne vastavallankumoukselliset sotilas-spesialistit, jotka otettiin heidän vastavallankumouksellisuudestaan huolimatta kuitenkin työhön ja sitten neuvostoihin mitä tärkeimmillä toimipaikoilla.

Mutta kansallisten sivistyneistöryhmien käyttäminen ei ole vielä likimainkaan riittävää instruktööritarpeen tyydyttämiseksi. Samanaikaisesti on reunamaissa järjestettävä hallinnon kaikkia aloja käsittävien kurssien ja koulujen laaja verkosto instruktöörikaderien kouluttamiseksi paikallisesta väestöstä. Sillä on

selvää, että ilman tällaisia kaadereita tulee äidinkielisen koulun, äidinkielellä toimivan oikeuslaitoksen, hallinto- ja muiden laitosten järjestäminen olemaan äärimmäisen vaikeata.

Yhtä vakavana esteenä neuvostoautonomian toteuttamisen tiellä on usein karkeaksi tahdittomuudeksi muuttuva kiirehtiminen, jota eräillä tovereilla ilmenee reunamaiden neuvostoimisessa. Kun nämä toverit sellaisilla alueilla, jotka ovat jääneet keskus-Venäjästä jälkeen kokonaisen historiallisen ajanjakson ja joissa keskiaikainen talousmuoto ei ole vielä täydellisesti hävitetty, ottavat suorittaakseen „sankarillisia voimanponnistuksia“ „puhtaan kommunismin“ toteuttamiseksi, niin voidaan sanoa varmuudella, että sellaisesta ratsuväkiryännäköstä, sellaisesta „kommunismista“ ei seuraa hyvää. Noille tovereille me haluaisimme muistuttaa ohjelmamme tunnetusta pykälästä, jonka mukaan:

„VKP on historiallisella luokkakannalla ja ottaa huomioon sen, millä historiallisen kehityksensä asteella kysymyksessäoleva kansakunta on; tiellä keskiaikaisuudesta porvarilliseen demokratiaan vaiko porvarillisesta demokratiasta neuvosto- eli proletaariseen demokratiaan j.n.e.“

Ja edelleen:

„Joka tapauksessa niiden kansakuntain proletariaatin taholta, jotka ovat olleet sortavia kansakuntia, on välttämätöntä erikoinen varovaisuus ja huomaavaisuus sorrettujen tai vajaa-oikeudellisten kansakuntien työtätekevien joukkojen kansallisten tunteiden jätteitä kohtaan“ (kts. „VKP:n ohjelma“).

Siis, jos esimerkiksi asuntojen suoranainen lisäasuttaminen Azerbaidzhanissa loitontaa meistä azerbaidzhanilaisia joukkoja, jotka pitävät asuntoa, koti-

liettä koskemattomana ja pyhänä, niin on selvää, että asuntojen lisäasuttamisen suoranaisten tie on korvattava välillisellä, kiertotiellä saman tarkoituksensa saavuttamiseksi. Tai vielä: kun esimerkiksi dagestanilaiset joukot, jotka ovat voimakkaiden uskonnollisten ennakkoluulojen vallassa, kulkevat kommunistien mukana „shariaatin perusteella“, niin on selvää, että suoranaisten taistelutie uskonnollisia ennakkoluuloja vastaan on tässä maassa korvattava välillisillä, varovaisemmilla teillä. J.n.e., j.n.e.

Lyhyemmin sanoen: ratsuväkiryännäköistä takapajuisten kansanjoukkojen „viipymättömän kommunisoinnin“ alalla on siirryttävä varovaiseen ja harkittuun politiikkaan, jonka tarkoituksena on näiden joukkojen vetäminen vähitellen neuvostokehityksen yleiseen uomaan.

Tällaisia ovat yleensä ne neuvostoautonomian käytännölliset toteuttamisedot, joiden voimaansaataminen turvaa Venäjän keskiosan ja reunamaiden henkisen lähentymisen ja lujan vallankumouksellisen liiton.

Neuvosto-Venäjä suorittaa maailmassa ennenkuulumatonta koetta monien kansakuntien ja heimojen yhteiselämän järjestämiseksi yhtenäisen proletarisen valtion puitteissa keskinäisen luottamuksen perusteilla, vapaaehtoisen ja veljellisen sopimuksen perusteilla. Kolme vallankumousvuotta ovat osoittaneet, että tällä kokeella on kaikki menestymisen edellytykset. Mutta se, tuo koe, voi toivoa täydellistä menestystä vain siinä tapauksessa, jos meidän käytännöllinen politiikkamme kansallisuuskysymyksen alalla paikkakunnilla tulee käymään yhteen julistetun neuvostoautonomian

vaatimusten kanssa sen kaikissa moninaisissa muodoissa ja asteissa ja jos meidän jokainen käytännöllinen tekomme paikkakunnilla tulee auttamaan reuna- maiden kansanjoukkojen yhdistämistä korkeimpaan proletaariseen henkiseen ja aineelliseen kulttuuriin sellaisissa muodoissa, jotka vastaavat näiden joukkojen elämää ja kansallisia piirteitä.

Siinä on se keskus-Venäjän ja Venäjän reuna- maiden vallankumouksellisen liiton lujittamisen tae, jonka edessä hajoavat kuin tuhka tuuleen Ententen kaikki juonet.

*„Pravda“ № 226,
lokakuun 10 pntä 1920
Allekirjoitus: J. Stalin*